

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rasta male stvari, a neolog sve pokvari“ Nar. Pol.

Preplatila s poštarinom stoji 2 for., a seljske samo 1 for. za cijelu godinu. Razmerno 1 for., a seljske 50 nov. za pol godinu. Izvan uređivačice poštara. Svako se najdo najmanje 8 seljskih to su tolnji, da im list šalje svim ukupno pod jednim zarjevom i imenom, davati čemo za 70 nov. na godinu svakomu. Nored se šalju kroz pošlarsku Naznačnica. Imo, prozimo i najblizu Postu valja jasno označiti. Komu List nadođe na vrijeme, neka to javi odpravilaču u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana Reklamacija. Tho List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.
UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO
 nalaze se
 Tipografa Figgli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platjeno poštarino. Vlasti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, natimo prema stoji vrijednosti i amiera otoga lista. Ne podplaćati se dopisi nepotrebljiva. Osobna napadajna i čisto sukromno stvari neplaćaju se u ovom listu. Izbodjena su pisma svakomu po 6 nov. svaki redak. Oglasi od 6 redakah stje 40 nov., a svaki redak stje 5 nov. štah; tu u slučaju opetovanja po što se pogodno oglašiti i odpravilaču. Dopisi se norađaju. Uredništvo i odpravilaču, oim izvanrednih slučajevah, nedopinjaju, nego putem svoje Listnice.

Molimo sve naše p. n. predbrojnlke, koji još nadošad nisu predbrojnlne platili, da to odmah učiniti izvole, jer drugače nije moguće napred. U tu svrhu mnogi od naših predbrojnlkah naći će već u ovom broju poseban poziv.

Uredništvo NAŠE SLOGE.

Nevoljno stanje gospodarstva U ISTRICI i uređenje zemljarine.

Vise putah odkrio je naš list nevoljno stanje, u kojem se nalazi Istra. Zauzeli smo se po mogućnosti za interes te pokrajine, kad god se je htio kakav teret obaliti na njezine stanovnike znajući, da Istra i obinojće te reute uz ovakve loše godine podnijeti nemože. I daleki krajevi začuše te nevolje pak donasa bečka novina „Neue Freue Presse“ pod gornjim naslovom podulji članak, koji djelomice ovdje probćujemo:

Centralna komisija za uređenje zemljarine *) je sporazumno s vladom suizila tarife za Trst i Primorje prihvatiti predloge pokrajinske komisije za zemljarinu. Centralna komisija uvažila je dva izvješća trštanskoga namjestnika, gdje se u prvom razlaže rad pokrajinske komisije, način i uspjeh pojedinih iztraživanjah.

Izvešće namjestnikovo kaže nadalje: Padanje gospodarstva u Istri je jasno. Poljodjelstvo je glavni izvor obskrbljivanja; brodarstvo se stieše skoro izključivo na kvarnerskih otocih, trgovina ograničuje se na mjestne potreboe; u cijeloj pokrajini nalazi se samo jedan rudnik u fabrikah ima jako malo i od male važnosti. Poljodjelstvo daje žito, voće i ulje za porabu stanovnikah; prodajom glavnoga proizvoda „vina“ moraju žitelji zadovoljiti svim onim potrebocim, koje valja u gotovu novcu platiti, stočarstvo ho nedaje znatnoga ploda. Ali i vinova loza boluje već više godinah; sumporenje je nješto pomoglo, no mnogo stoji te nepruža uvijek lieka te nije kadro da stane na put najglavnijoj istarskoj rini: „čestoj suhi“. Sliedi da je sav prvashnji pristidjeni kapital u pokrajini potrošen te da posjednici nemogu zaprečiti, što se poveća imanja radi erarskih ili privatnih tražbinah ekektivno prodlavaju za nekoliko forintih. Tomu je posledica što neprestano rastu zaostali porezi. Nakon što su god. 1861. skoro svi zaostali porezi prijašnjih godinah bili brisani, god. 1865. kod prepisane zemljarine u svoti od 340.000 for. i 100.000 kućarine *) iznašli su zaostali porezi opet 201.124 for. zemljarine i 44.553 for. kućarine. God. 1872 narasli su ovi brojevi na 664.119 for. za prvi napomenuti porez i 180.519 for. za drugi. Od ove godine opazava se maleno padanje zaostalih porezah tako da su god. 1877 kod zemljarine iznašli 589.459 for., kod kućarine 172.919 f. God. 1878 povećao se opet broj i to 616.760 for.

*) Kućarina je porez, koji se plaća od kućah, gdje stanuju ljudi.

U drugo namjestnikovo izvješće datirano od 20. maja t. g. imalo je pobiti predloženo povišenje za Istru od strane referenta centralne komisije te prisodoblja rezultate procienitba Trsta sa onimi Istre, Gorice, Dalmacije, Koruške i Krajske te kaže, da je od napomenutih pokrajinah samo za Istru predloženo povišenje i to za 62%, postotakah više nego li je predlagala pokrajinska komisija. Nadalje se u izvješću opisuje gospodarsko stanje i to u najnepovoljnijih crtah. Nekoliko toćakah ovoga crtanja bit će dosta. Porez prošle godine utjerao se je jedino tako, što su proizvođi odmah poslije žetve zapljenjeni, inače će privatni vjerovnik predusreti

erar. Teško zaduženim žiteljem pako ostaje pako toliko, da si gol život spase i kadkada niti toliko.

Izvješće nastavlja: Neće bit pokrajine u državi, koja je gospodarstveno tako duboko spala kao što je Istra, gdje se nije lahko nadati boljku. Vino, glavni proizvod zemlje, nema velikoga prometa tako da i bolje godine posjedniku neprijaju. Žito i u najboljih godinah jedva da pokrje domuću potrebu. Poprave zemljišta, koje bi bile kod ovakvih nepovoljnih klimatičkih okolnostih od dvojbene vrijednosti, nemogu se poduzati, jer u obće nema kapitala. Izvješće prisodoblja čisti dohodak dosadanjega katastra sa predloženom čistim dohodkom od referenta centralne komisije te naglasuje, da se je čisti dohodak povisio: za Goricu oko 43%, za Trst 40%, za Istru pako 75%,¹⁾ I dokazano je nadalje da ima Istra po jutru četiri puta više platići nego li Dalmacija, počin su gospodarstveni odnosaji u Dalmaciji povoljniji, te da novi čisti dohodak Istre prekoračuje onaj od Gorice za 323.000 for. Konačno spominje izvješće, da takodjer i od pokrajinske komisije za Istru predložena svota čistoga dohodka u iznosu od 1,379,626 for. prekoračuje onaj čisti dohodak staroga katastra, koji iznasa 1,277,035 for., još za 8%.

Iz gornjih izvještajah sledi još, da je procienitba u Istri ovršena sasvim u redu izuzev samo 8 katastralnih obćinah Voloskoga kolara: Ročina, Bernasi, Marčelji, Brnčić, Lipa, Jusici, Sarsoni i Sroki. Ovdje da se je tako neuredno i nepravilno postupalo, da će bit nužno, da centralna komisija još jednaput u tih 8 obćinah izpitanje provede.

PODLISTAK. NEŠTO GLAGOLJICE IZ ISTRICE.

U 10. broju našega lista naveli smo listinah napisah glagoljskih iz istočnih stranah Istre. Spomenuti smo i dva oprukna, koje brani u sebe čestiti gospodin Mohović u Kraju.

Potaknut jednom tib, napisa veloučeni gosp. dr. Ivan Črnčić, kaonik kod sv. Jerozima u Rimu, odulji članak na urednika otoga lista. Želi nešto ispraviti, i misli, da mu, ako smo istini radi, zamjeriti nećemo. Mi ovim jednom za svagda izjavljamo, da neznamo nećemo zamjeriti, nego čemo biti ve zahvalni svakomu, koj nam što ispravi pomogni; a tako smo i velouč. g. Črnčiću. Njehni možemo malo. Zajedničkimi sitami smo u svem, i u svom mnogo. Prvo nego li tiskamo članak g. Črnčića, a smo imati izvornik od g. Mohovića, i u nam arđatna, dobili smo ga. Prepodobiv taj izvornik sa prepisom g. Črnčića, osvjedočili smo se, da je on drugu god. 1854. vidio u Crosu u velouč. g. pokojnoga papa Mata Volarića tu

župnika, i nju kaljno i vjerno prepisao. Neznamo da su realčno pojedine riječi, nego i izreke, a ima u našem izvorniku nekoliko redakah, kojih u prepisu g. Črnčića a za stalno nit onđu odkud je prepisao, neima.

Da je gdje drugdje moglo bi se oboje tiskati. U „Našoj Slogi“, mislimo, dosta je, da tiskamo jednom. Učinili smo tako, da smo opruku g. Malkovića tiskali točno po izvorniku, koj imamo u rukob. On je izlisan, zamrljan, da i proćupan na njekih mjestih. Popunili smo ga po prepisu g. Črnčića, gdje bijaše moguće. Za to, nadamo se, neće nam zamjeriti gosp. Črnčić. A molimo i naše čitatelje, da nam nezamjore, što je njekom pometnjom djelomčeno ta opruka jur u posljednjem broju tiskana bila.

Opruka ta glasi otako:
 U ime božie amen, let gdnih. 1484 (č. u o. g.) oktobra na dni 13, kako napravi Martin pridivok Malković svoj listamont. I oću da bude držan preda vsaku pravdu duhoru i tolesnu. Napravo puščam ja i moja žena Margjeta naju *) sinu Ilji vinograd ki (- jo) v Dragi *) i ki sva *) nasadila i ki sva kupila i sva ostanak živo

i mrtvo v gradi i vani grada *); a mater počeno brauoc, a da (- jo) mati starja *) dokle je živa počeno *) i razumno stooc... *) ako se bude kada moglo; i ako ta moj sin roćeni Ilja bi prvo matore pomankal *), tada tako istie... naju edina hel Elenica brani mater kako se može najbolje (najbolje) nozapućajuć toga blaga; i da mati... koliko e podobno. A vinograd ki nasadili ne imih od moga brata ni edno pomodi. I ako bi kada htiti platiti moe (moje) leni i molb... ostalih ljudi, da nemazi ništar dobiti od moga blaga, i nšedan int mo (- mojih) paranti *) ni moe teni.

I na to su dobri muki, nalprvo Juri Melnar 2 Žust Krehel. 3. Jurko Opat *), i Juri sin Lovrečov Ljvao zakan *), Ivan Perac, Filip Deaković Sira *), i ja pop Mihovil plovan Moščenički, ki to pisah sličer z nat

*) Moščenički: Tamojni dupljati i sli nekaki drugdje, nego ilien v grad, bio sam u gradu, kad govore o Moščeničkah.
 *) nasadila, gospodarstva.
 *) Starike su sili aliđrediti i sjezna. Lohajter je tu.
 *) Očje se tako ar am bolje samogomno predtati il je izlisan il zamrljana.
 *) Starka po nje jana.
 *) Tada je roćeni.
 *) Može bit o telo il malo, znači il pridjevak il zast.
 *) (Uz) „jaka“ nazvano je li spala predstojenost il shodanost.
 *) Starke su sili poje jana.

pisana obga Martina i nega leni Margjeti, i lista obga kurenta. *) *)

Na istom komadu pergamenta, nješto nišo, sledi otako:

„I ja pop Orgur Gomilac notar učinon cesarer i kapelan gospodina Martina Mojševića v Kolčici da vjedjeti vsako vrato ljudem, kako pride više pisani gđu. Mihovil plovan Moščenički v Kolčak proćedi meno, da bih postavil ta listamont na listu hartu, za biše na tamni hartil bumbašini *) pisan, i totu ga je počeh pisati *), ako o tomu tako. I on tako reče pred gospodinom Martinom Mojševićem da je to istina, kako so v tom listamontu udrži; i na to da svoju reću potporku i na to on svodoci Pavla Malinarici zvanotico *) i Martina Zidar *) v Lovrana i Ivan Ilić apod Kozlika i Hadoslav pristav Kozlički. I ja sličer govorone više pisanoga plovana i podobno prošeno prepisah stari listamont na tu hartu, ni pridah ni umaknuh.

*) zadržaljna.
 *) (Zako) i v istaknu stajatu i je drugdje.
 *) Bilo bi možda bolje pisati, ali nije i postia pr nego *).
 *) Ovo bi se moglo izitati kao Zvano Tiro. Ili bi se označilo kao jednjega svjedoka; ili Zvanotico čim bi se označilo, čiji je Malinarici; ili v Vranotico, čim bi bilo roćeno, odkad je Malinarici. Najbolje bilo bi molba omo roćenihoje, i ostaknu nam jeje potpore vito Vranotico. Može bi svaše Moščenički il Kolčak *).
 *) Otom reću nazgo bi bit naznačen pridjevak Martinov il njegovoj zastmanje.

izključivo Hrvati, te mu se zahvaliti na zadnjoj njegovoj enciklici o apostolih Cirilu i Metodu. Papa je u toj enciklici pripoznao naš slavenski jezik ravnoopravnim latinskomu i grckomu u crkvenoj službi pa je nade, da će se sada moći preći preko zaprekah, koje su stajale na putu što se još nije naš starohrvatski jezik uzpostavio u službu božju. Papa Leo XIII. je tom zgodom da svim slavenskim narodom svoj posebni blagoslov te izrazio želju, da slavenski svećenici šire što više moguće među svojom vjerne tu njegovu encikliku. Nadat se je, da će se svi svećenici vođ po dužnosti odazvati toj papinoj želji a uz to i važnost našega jezika spomenuti.

U „Gospodarskoga lista Dalm.“ br. 21 od 1. novembra 1880 vadimo sljedeću vijest:

Pišu nam iz Kaštela: Cijena masti bila je for. 10.50, f. 11.— 11.50 do napokon f. 12. Prodaja vina postaje sve žešća; do danas plaća se u Spljetu barilo f. 11, a u nas for. 10.25 novč. pa za odmah točiti; ako bude napredovati ovako krak ovaj drugi mjesec, a svjet bude davati kao što ga daje, sjegurno u svjet ovoj našoj okolici malo će ga savim ostati — svijet se no sjeća žešće trgovine — ni onda kad je bilo vino po for. 25 barilo — Spljet danas nalici Trstu — vino se goni kao voda — kreću se tri velika parobroda, dva brika, škune, trabakuli itd. — svaki parobrod vodi po 10.000 barilah — svud kud se god okreneš, stoju karantili priprani, a drugi se pripravljaju. Tko je segodišća ihušašćerogovina u vinu ostat će mu mastna brada, jer grožja se je moglo kupiti koliko se je htjelo po novč. 6 do 6 1/2 kilogram, dakle kava stajala je for. 9 do 9.50 novč. Segodišća je bio jako opolit mast, tako da je dala kava, sve jedno na drugo, barilo i pol vina.

U Knutva doznajemo da su 7. o. m. otišli na lov dva mladića od Spinčićah Josip Marotić i Ivan Lučić. Prvi popeo se je na njokakvu klisnicu te silazid podranuta mu se noga a puška nehote izhitila te pogodila u trbuh Ivane Lučića, koji je usljed toga sljedećega dana umro.

Hrvatski jezik na francuskoj akademiji za istočne jezike. Poznati orijentalist g. L. Schefer, francuzki akademik i prvi vidiin tajnik zavoda za žive istočne jezike u Parizu, bio je prošloga mjeseca u Zagrebu. Francuzka vlada, naročito ministarstvo naukah postalo je g. Schefera, da se dogovori z jugoslavenskom akademijom umjetnosti i znanosti u Zagrebu, kako bi francuzka i zagrebacka akademija izmjenili svoja literarna djela. Naša akademija pristala je dakako na izmjenu. Budać je na francuskoj akademiji ustanovljena stolica također za hrvatski jezik, što se francuzko ministarstvo naukah zauzima za to da dobije francuzka akademija djela jugoslavenske akademija. Goep. Schefer je glasoviti poznavatelj istoka.

Talijanska vojska bez vjere. Vojnički dopisnik jedne od najmjerodavnijih engleskih novina „Times“ opisav vojničke vjebne u okolici Bielle izražaje se u obće jako poročno o talijanskoj vojsci. Budi nam pako dopunjeno da našim čitateljima priobismo konac toga dopisa, koji sadržaje liepe lekciju za naše slobodoumijake: „Nemoj, piše dopisnik, zaključiti moje opažke o talijanskih vjebah a da nenapomenem jednu okolnost veoma važnost. Grieh je što častnici (oficiri) stalno pokušaje da nemari za religioznu ideju. Neđjela se nevezatku, kaplanaah mama, i monaah prem jako mlada ostavljena je samoj sebi. Ovo stanje starih nije u skladu sa našimi engleskim idejama“.

M. Paskvanu u Hreljnu: Primismo, Novce najbolje je postati postarskom naputnicom (Postanweisung), a ne u zapreacou pismu, jer nas više stoji. N. Veliću u Ornišu: Drago volje bit će izvršeno u dojdućem broju.

Pregled tršćanskoga tržišta. dne 15. Novembra 1880.

Table with columns for goods (e.g., Vosak primorski, Kafa Portoriko), prices, and units. Includes sub-sections for oil, flour, and other commodities.

OGLAS. Nagradjena Istarska TVORNICA VOSKA Sinovah Antona Artusi u Rovinju

nudja mnogočastnim crkvam, bratovšćinama i drugim pobožnim zadrugam zadrugam svoje proizvode u pravom pčelskom vosku kao: svieće, duplire, svieće bojadisane itd. za takovu cieniu i pod takovimi uvjeti da se nije bojati konkurencije.

Svjedočbe glavnih župah, dnevno raširenje i nagrada dobivena na Gradskoj izložbi sa II. medaljom jesu dovoljni dokazi dobrote i ljepote proizvodah iste tvornice.

- Glavne zaklade u Pazinu kod g. Mazzarelli & Mizzan. Bulah kod g. G. B. Bedolo. Koprnu kod g. G. B. Gorzalin. Pulju kod g. Donato Fonda. Riecl kod g. A. Gilardi.

RIEČ ISTARSKIH HRVATAH Talijanom i svim na koje spada. Ponukom članka: „L'Istria ed il nostro confine orientale — Paolo Fambri“ tiskana u „Nuova Antologia“ 1879. Može se dobiti za 70 novč. kod: Primorska tiskara na ŠUŠAKU kraj Rieke (Finne).

Častnim crkvenim oskrbnictvom.

Crkvenim je zakoni naređjeno, da se u crkvah rabe za službu božu svieće koje su jedino iz voska. Pošto se preko nekoliko godina počelo mješati vosak, koji ima služiti za pripravljaje crkvenih sviećah, mnogovrstni talijanski pisani željem, da po crkvenomu zakonu pošluzi svim crkvenim oskrbnictvom, pravimi sviećami iz čista voska. Zaprošio je ovdješnju sl. nadbiskupsku kuriju, da bi ona blagoizvoljela nadzirati njegove sviećah, mnogovrstni talijanski pisani željem, da po crkvenomu zakonu pošluzi svim crkvenim oskrbnictvom, pravimi sviećami iz čista voska. Zaprošio je ovdješnju sl. nadbiskupsku kuriju, da bi ona blagoizvoljela nadzirati njegove sviećah, mnogovrstni talijanski pisani željem, da po crkvenomu zakonu pošluzi svim crkvenim oskrbnictvom, pravimi sviećami iz čista voska. Zaprošio je ovdješnju sl. nadbiskupsku kuriju, da bi ona blagoizvoljela nadzirati njegove sviećah, mnogovrstni talijanski pisani željem, da po crkvenomu zakonu pošluzi svim crkvenim oskrbnictvom, pravimi sviećami iz čista voska.

Takove su svieće vrijedne svake pohvale, ne samo zato, što su iz čista voska, nego jošte što mirno i po malo gore, nekaplju i nekidaju se, vlastitošću radi kojih i bjeha odlikovane u raznih izložbah.

Podpisani providjen je uvijek velikom zalogom takovih sviećah svake veličine i debljine, a još k tomu i duplirah, uskrsoih i slikanih sviećah svake vrsti. A da bude i crkvenim oskrbnictvom laglje, podpisani činit će doći svieće, svim onim, koji ga kakvom naredbom počaste, u najbližnju železnicu postaju, poštu, ili luku i to bezplatno (franko) i prosto svake vozarine uz cieniu f. 2.50 kilogram (dakle f. 1.40 funt) plativši račun u vrijeme 2 mjesecah, a kasnijm će se isplatam računati 6 po sto god. interesa.

Ako bi tko želio sviećah nize vrsti, lahko ga pošluzim onimi II. vrsti, rečenih „sottana“ po f. 2.20 kilo, kanoti i bielimi III. vrsti po f. 1.80 kilo istom pogodbom kao odzgor.

Nahodi se kod mene također skladišće križnih putah u oleografiji pozlaćenimi i rujavimi okviru razne veličine po baš spodobnoj cieni, kanoti i izrastna tamijuna i drugih stvari za crkvenu rabu.

U Gorici (Görz) mjes. oktobra 1879. Alojzjo Bader sviećar Sjemizanska ulica broj 125

Teč Novacah počaj Borse u Trstu od 1—11. Novembra 1880.

Table with columns for various financial data, including exchange rates and prices for different goods.

LISTINGA P. g. Sokelića G. u Novozah: Primismo. Pođajte postarskom naputnicom (zagla postala) u for. nasterom: „Nasno Predsjedništvo Hrvatoh sv. Jerolima, Zagreb-Agram.“ J. Rapa, M. Petela, F. Kečić, I. Crnković i Ljekaroh Namirah do kneca tekućeg godiae.

OGLAS.

Advertisement for SCHWIBL & CO. featuring an illustration of a steam engine and text describing their products and services.

Advertisement for NARODNE PJEŠMERICE ISTARSKE HRVATSKE. Includes text about the book 'Nashe Sloge' and contact information for the publisher.